

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
29 червня 2023 р., протокол № 4

Голова Вченої ради

_____ Галина ТАРАСЮК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

на здобуття освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 051 «Економіка»
(освітньо-професійна програма «Економіка»)
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні кафедри
фінансів та цифрової економіки
26 червня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

_____ Наталія ВИГОВСЬКА

Житомир
2023

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 2

УДК 05.95+331(477)
М54

Рецензенти:

Виговська Н.Г., завідувач кафедри фінансів та цифрової економіки Державного університету «Житомирська політехніка», д.е.н., професор;

Травін В.В., доцент кафедри фінансів та цифрової економіки Житомирської політехніки, к.е.н., доцент.

М54 **Методичні рекомендації до виконання і захисту кваліфікаційної магістерської роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-професійна програма «Економіка») / [Уклад.: Обіход С.В., Ткачук В.О.]. – Житомир : Житомирська політехніка, 2023. – 44 с.**

Методичні рекомендації призначені до виконання і захисту кваліфікаційних магістерських робіт студентами освітнього ступеня «магістр» спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-професійна програма «Економіка»). Вони містять порядок організації роботи з науковим керівником і кафедрою; рекомендації щодо поетапної підготовки кваліфікаційної магістерської роботи та її оформлення; складання супровідних документів; приклади графічних об'єктів для проведення аналізу проблематики дослідження на підприємстві чи на рівні області.

Розглянуто та рекомендовано на засіданні кафедри фінансів та цифрової економіки (Протокол № 8 від 26.06.2023 р.).

УДК 005.95+331(477)

© Державний університет «Житомирська політехніка», 2023

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 3

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальні положення.....	5
2. Організація виконання роботи.....	7
2.1. Вибір і затвердження теми та призначення керівника роботи.....	7
2.2. Вивчення спеціалізованих джерел і опрацювання матеріалів суб'єкта господарювання	8
2.3. Структура та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи.....	9
2.4. Рекомендовані джерела для написання висновків до аналітичних таблиць.....	26
3. Оформлення кваліфікаційної магістерської роботи.....	29
3.1. Загальні вимоги.....	29
3.2. Нумерація.....	30
3.3. Рисунки й таблиці.....	31
3.4. Формули.....	31
3.5. Примітки.....	32
3.6. Цитування та посилання на використані джерела.....	32
3.7. Оформлення бібліографічного опису джерел у списку використаних джерел.....	33
4. захист кваліфікаційної магістерської роботи.....	36
4.1. Підготовка кваліфікаційно магістерської роботи до захисту....	36
4.2. захист кваліфікаційної магістерської роботи.....	37
4.3. Критерії оцінювання кваліфікаційної магістерської роботи....	37
ДОДАТКИ	40

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 4

ВСТУП

Кваліфікаційна магістерська робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» (далі – кваліфікаційна магістерська робота) є підсумком самостійного дослідження, виконаного студентом у процесі навчання. Вона є узагальнюючим документом, на підставі якого екзаменаційна комісія (далі – ЕК) визначає рівень теоретичної підготовки студента, його готовність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення про присвоєння кваліфікації магістра зі спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-професійна програма «Економіка»).

Як теоретико-прикладне дослідження, кваліфікаційна магістерська повинна містити глибоке теоретичне осмислення актуальної організаційно-управлінської або соціально-економічної проблеми, а також обґрунтований проект її практичного розв’язання на рівні підприємства, виду економічної діяльності чи області (країни). Метою підготовки кваліфікаційної магістерської роботи є закріплення студентом навичок самостійного аналізу бізнес-процесів у сучасній економіці, а також формування обґрунтованих пропозицій щодо розв’язання виявлених проблем.

Написання кваліфікаційної магістерської роботи висуває такі завдання:

- поглибити, систематизувати та закріпити отримані в процесі навчання знання;
- систематизувати та розширити теоретичні й практичні знання зі спеціальності за обраною темою, вміти застосувати їх при вирішенні конкретних завдань;
- проявити власні можливості чітко та логічно висловлювати свої думки, формувати рекомендації та пропозиції з вирішення актуальних проблем.

Показником високої якості підготовки кваліфікаційної магістерської роботи є наявність аналітичних матеріалів і обґрунтованих рекомендацій, що повністю або частково можуть бути використані на підприємствах, в межах певного виду економічної діяльності або на регіональному рівні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 5

1. Загальні положення

Кваліфікаційна магістерська робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності з 051 «Економіка» виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної теми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених наукових і прикладних завдань у сфері економіки.

Магістерська кваліфікаційна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень кафедри фінансів та цифрової економіки і має засвідчити:

- рівень професійної підготовки випускника;
- вміння застосовувати здобуті у закладі вищої освіти знання для розв'язання складних науково-практичних задач;
- свідоме засвоєння та систематизацію знань;
- наявність у студента навичок професійної роботи;
- здатність критично й креативно мислити;
- вміння аргументувати власну точку зору.

Магістерська кваліфікаційна робота має відповідати таким вимогам:

- містити системний теоретичний аналіз предмета дослідження;
- результати особисто проведених комплексних досліджень та аналіз прикладних проблем відповідно до теми дослідження;
- вносити і обґрунтовувати реальні пропозиції щодо вдосконалення різних аспектів професійної діяльності відповідно до предмета дослідження;
- бути належно оформленою і мати усі необхідні супровідні документи.

Процес підготовки та написання кваліфікаційної магістерської роботи складається з таких етапів:

- вибір і затвердження теми роботи та призначення наукового керівника;
- опрацювання спеціалізованих джерел з теми кваліфікаційної магістерської роботи та їх аналіз;
- формування змісту роботи;
- опрацювання матеріалів базового підприємства, організації, установи, сфери діяльності, області тощо;
- написання та оформлення кваліфікаційної магістерської роботи відповідно до встановлених вимог;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 6

– підготовка разом з науковим керівником супровідних документів;

– підготовка кваліфікаційної магістерської роботи до захисту в комісії, написання доповіді та підготовка презентації;

– захист кваліфікаційної магістерської роботи.

Обов'язками **наукового керівника** кваліфікаційної магістерської роботи є:

– допомога студенту в обранні теми роботи;

– спільне зі студентом розроблення плану і структури роботи;

– видача студенту завдання на кваліфікаційну магістерську роботу, включаючи термін його виконання;

– консультування магістранта щодо опрацювання необхідної літератури, нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою роботи;

– проведення систематичних консультацій відповідно до встановленого та затвердженого графіка;

– затвердження та контроль реалізації календарного плану виконання кваліфікаційної магістерської роботи;

– звітування на засіданні кафедри про стан виконання магістерської роботи;

– підготовка відгуку про виконання студентом кваліфікаційної магістерської роботи;

– підготовка магістранта до захисту роботи на засіданні ЕК.

Обов'язками **рецензента** кваліфікаційної магістерської роботи є:

– ознайомлення зі змістом кваліфікаційної магістерської роботи, за необхідності отримання особистих усних пояснень студента, надання зауважень до роботи;

– підготовка рецензії на кваліфікаційну магістерську роботу та підписання титульного листа пояснювальної записки.

Обов'язками **здобувача вищої освіти** щодо виконання кваліфікаційної магістерської роботи є:

– вибір та погодження з науковим керівником теми кваліфікаційної магістерської роботи;

– отримання завдання від наукового керівника на підбір та опрацювання матеріалів, необхідних для виконання роботи під час проведення практики;

– відвідування консультацій, призначених керівником під час написання роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 7

– ознайомлення з практичною реалізацією питань за темою кваліфікаційної магістерської роботи під час проходження переддипломної практики;

– систематичне інформування керівника про стан виконання роботи відповідно до графіка, надання на вимогу керівника необхідних матеріалів для перевірки;

– відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення пояснювальної записки та графічного матеріалу, їх відповідність методичним рекомендаціям, існуючим нормативним документам та державним стандартам;

– дотримання календарного плану виконання кваліфікаційної магістерської роботи, своєчасне та адекватне коригування роботи відповідно до зауважень та рекомендацій керівника;

– представлення кваліфікаційної роботи на перевірку науковому керівнику у встановлений термін і після усунення зауважень повторно подання роботи керівнику для отримання відгуку;

– отримання необхідних підписів на титульному аркуші роботи, а також резолюції завідувача кафедри про допуск роботи до захисту;

– подання кваліфікаційної магістерської роботи на перевірку на плагіат у термін, затверджений завідувачем кафедри;

– своєчасне прибуття (у разі захисту онлайн – підключення до відеоконференції) на захист кваліфікаційної магістерської роботи.

До захисту кваліфікаційних робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану, а саме: успішно та вчасно склали всі екзамени, заліки, та захистили звіти з практик. У випадку недотримання графіку або невиконання інших зазначених умов студент може бути недопущений до захисту кваліфікаційної магістерської роботи.

2. Організація виконання роботи

2.1. Вибір і затвердження теми та призначення керівника роботи. Виконання кваліфікаційної магістерської роботи починається з вибору теми *за встановленим кафедрою способом*. Тема роботи має бути актуальною, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку економічної науки і господарської практики, мати теоретичне та прикладне значення.

Студент має право вибору теми кваліфікаційної магістерської роботи з переліку рекомендованих тем або може запропонувати іншу

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 8

тему з обґрунтуванням доцільності її дослідження (наприклад, якщо надійшло замовлення від певного підприємства, організації на її розробку).

Обираючи тему, студент повинен враховувати її актуальність, можливість одержання на базовому підприємстві відповідних інформаційних матеріалів, проведення особистих спостережень і розрахунків та наявність наукової літератури із теми дослідження.

Після обрання теми при першій зустрічі студент і керівник погоджують графік роботи над кваліфікаційною магістерською роботою. Керівник дає вказівки щодо підбору необхідних джерел інформації.

2.2. Вивчення спеціалізованих джерел і опрацювання матеріалів суб'єкта господарювання. Завданням цього етапу є опрацювання інформаційних джерел для виконання теоретичної частини кваліфікаційної магістерської роботи відповідно до її змісту. Студент має ґрунтовно ознайомитися з теоретичними аспектами обраної теми, на підставі аналізу спеціалізованих джерел узагальнити існуючі підходи та обґрунтувати методичний фундамент подальших досліджень.

Цілі та загальна процедура опрацювання спеціалізованих джерел:

- визначення реального стану вивчення конкретної проблеми;
- добір найбільш цінного теоретичного та аналітичного матеріалу;
- аналіз зібраної інформації, її оцінювання і співставлення;
- групування та узагальнення даних;
- формування висновків на основі проведеного аналізу спеціалізованих джерел.

Вивчаючи відібрані джерела, студенту доцільно фіксувати їх основні положення, цитати, що розкривають окремі аспекти обраної теми роботи. За кожним з розділів плану роботи викладаються думки різних авторів, проводиться їхній порівняльний аналіз, з'ясовуються виявлені протиріччя, формулюються узагальнюючі висновки.

Робота зі спеціалізованими джерелами ведеться паралельно з дослідженнями на підприємстві (в організації, установі) чи опрацюванням статистичної інформації на рівні виду економічної діяльності або регіону. Зібрані матеріали аналізуються, уточнюються, коригуються, зіставляються з результатами теоретичних досліджень.

На цьому етапі уточнюються та коригуються окремі аспекти кваліфікаційної магістерської роботи, розділи та пункти її змісту.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 9

2.3. Структура та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи.

Кваліфікаційна магістерська робота повинна мати чітку та логічну структуру. Вона містить наступні елементи:

- 1) титульний аркуш (додаток А);
- 2) анотація українською та англійською мовами (додаток Б);
- 2) зміст (додаток В);
- 3) вступ;
- 4) основна частина (3 розділи, кожен з яких завершується короткими висновками);
- 5) висновки;
- 6) список використаних джерел;
- 7) додатки.

Титульний аркуш. Титульний аркуш – це перша сторінка кваліфікаційної магістерської роботи. Він *робиться згідно з поданим кафедрою зразком* (додаток А). Титульний аркуш не нумерується, але при нумерації сторінок обов'язково враховується.

Анотація. В анотації зазначається прізвище та ініціали студента, назва кваліфікаційної магістерської роботи, основний зміст і результати дослідження, ключові слова (слова специфічної термінології за темою дослідження, що найчастіше зустрічаються у роботі) наводяться у називному відмінку; кількість ключових слів – 5–8. Анотація виконується двома мовами (українською та англійською) *відповідно до наданого кафедрою зразку* та розміщується одразу після титульного аркуша (додаток Б).

Зміст. Зміст роботи необхідно сформувати одразу після вибору теми та її затвердження, ознайомлення із спеціалізованими джерелами. Зміст являє собою викладену в письмовій формі структуру кваліфікаційної магістерської роботи. Зміст має включати лише ті питання, що стосуються теми роботи та дають змогу повно її розкрити, логічно поєднувати окремі частини роботи. Зразок виконання змісту кваліфікаційної магістерської роботи *надається кафедрою окремо* (додаток В).

Вступ. Вступ є надзвичайно важливою частиною кваліфікаційної магістерської роботи, так як дає загальне уявлення про роботу та її значимість. У вступі розкривають актуальність та практичне значення теми, мету і завдання дослідження, об'єкт та предмет дослідження, методи дослідження, характеризують структуру роботи. Вступ

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземляр № 1	Арк 44 / 10

викладається у рекомендованій нижче послідовності:

- актуальність теми;
- зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- інформаційна база дослідження;
- новизна роботи та/або її практичне значення;
- апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи;
- публікації автора;
- структура й обсяг роботи.

Актуальність теми дає уявлення про важливість, значимість і відповідність теми кваліфікаційної магістерської роботи сучасним потребам науки і виробництва, практичним завданням певної сфери діяльності. Ступінь розкриття актуальності теми та її практичного значення характеризують зрілість та професійну підготовленість студента.

У цій частині вступу доцільно стисло навести основні напрацювання конкретних науковців у контексті обраної теми. У той же час зовсім не потрібно давати визначення окремим поняттям або наводити частину матеріалу з теоретичного розділу.

Мета роботи – це кінцевий результат, на досягнення якого спрямоване дослідження. Визначається відповіддю на запитання: «*Для чого проводиться дослідження?*», «*На що націлене дослідження?*». Мета має узгоджуватись з темою роботи та бути конкретизованою в завданнях, поставлених у роботі.

Завдання роботи формулюються у формі переліку дій (вивчити, узагальнити, встановити, обґрунтувати, розглянути, охарактеризувати, проаналізувати, виконати тощо). Завдання, визначені у вступі кваліфікаційної магістерської роботи, повинні узгоджуватись з назвами пунктів у змісті. В кожному розділі кваліфікаційної магістерської роботи міститься по 3–4 пункти, тому загалом студент має звітувати про виконання не менше 9 завдань. Завдання визначаються відповіддю на питання: «*Що треба зробити для досягнення мети дослідження?*».

Приклад: *Тема* «Удосконалення управління інноваціями в системі управління персоналом (на прикладі ПАТ «Україна»)».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 11

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень, а також розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління інноваціями в системі управління персоналом ПАТ «Україна».

Для досягнення поставленої мети в роботі визначені для вирішення наступні завдання:

- проаналізувати теоретичні аспекти управління інноваціями на підприємстві;
- розглянути досвід та особливості управління інноваціями в системі управління персоналом на підприємствах;
- розкрити сучасний стан управління інноваціями в системі управління персоналом ПАТ «Україна»...

Об'єкт дослідження визначається у відповідності до загальної спрямованості теми кваліфікаційної магістерської роботи. Об'єктом дослідження можуть бути процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення.

Предметом дослідження є механізм або система, її складова, що міститься в межах об'єкта дослідження – саме на нього має бути спрямована увага, оскільки він визначає тему кваліфікаційної магістерської роботи. Об'єкт і предмет дослідження як наукові категорії співвідносяться між собою як загальне і часткове – в об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Предмет дослідження визначає тему роботи, на яку має бути спрямована основна увага студента.

Приклад: *Об'єктом дослідження є процес управління інноваціями на вітчизняних підприємствах.*

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є сукупність теоретичних та практичних аспектів організації управління інноваціями в системі управління персоналом ПАТ «Україна».

Методи дослідження. Після предмету дослідження у вступі наводяться методи дослідження, що слугують інструментом у зборі фактичного матеріалу та його обробці, є необхідною умовою досягнення поставленої в роботі мети. Використані методи дослідження доцільно проаналізувати в розрізі окремих розділів (пунктів) кваліфікаційної магістерської роботи, коротко та змістовно визначати, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Приклад: *У процесі виконання роботи був використаний метод аналізу та синтезу для розкриття теоретичних аспектів організації управління інноваціями підприємства, визначення системи управління персоналом; метод наукового прогнозування для виокремлення шляхів удосконалення процесу управління інноваціями в системі управління персоналом підприємства, а*

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 12

також індуктивний та дедуктивний методи для дослідження сутності, функцій та методичних аспектів організації управління інноваціями в системі управління персоналом суб'єкта господарювання. З метою вивчення, групування, порівняння, оцінювання та інтерпретації фактичних даних про результативність використання інновацій в системі управління персоналом підприємства використано методи статистико-економічного аналізу: табличний, графічний, групування.

Важливою частиною вступу є інформаційна база дослідження – інформаційні джерела, на базі яких були проведені дослідження за темою кваліфікаційної магістерської роботи. В цьому елементі вступу перелічуються всі типи джерел інформації, які були використані при дослідженні теми роботи – починаючи з наукових і навчальних матеріалів та закінчуючи матеріалами, що характеризують, наприклад, роботу підприємства.

Приклад: Інформаційною базою дослідження стали наукові публікації вчених, нормативно-правові акти щодо використання інновацій в системі управління персоналом сучасного підприємства; офіційні дані Державної служби статистики України, фінансова звітність та статистичні матеріали ПАТ «Україна», інтернет-джерела та результати власних наукових досліджень.

Складовою вступу кваліфікаційної магістерської роботи є *новизна роботи та/або практичне значення одержаних результатів*. **Наукова новизна отриманих результатів** (за наявності) – це коротка анотація нових положень або рішень, запропонованих автором особисто, з обов'язковою вказівкою на відмінність цих положень від вже відомих. Автор стисло описує ступінь вирішення проблеми та свій внесок у її дослідження, подає коротко сутність і зміст наукових положень та практичних рекомендацій, що стали результатом кваліфікаційної магістерської роботи. **Практичне значення** полягає у формулюванні можливості використання одержаних результатів у практиці відповідних суб'єктів господарювання (як правило, за місцем проходження переддипломної практики або на підприємствах, що відносяться до аналогічного виду економічної діяльності), визначити їх коло, вказати рекомендації щодо використання тощо.

Приклад: **Практичне значення одержаних результатів.** Одержані в роботі наукові результати доведено до рівня пропозицій, практична реалізація яких на рівні підприємства сприятиме ефективності використання людських ресурсів, що вплине на отримання економічного ефекту та підвищення конкурентоспроможності підприємства за рахунок зростання працездатності персоналу внаслідок поліпшення умов праці. Практичне

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 13

значення рекомендації щодо удосконалення умов праці підтвержене довідкою з ПАТ «Україна» (від уклад. – наявність довідки не вимагається, але її наявність підвищує цінність практичних результатів роботи).

Апробація результатів дослідження, проведеного в рамках кваліфікаційної магістерської роботи, здійснюється шляхом участі автора в конференціях, форумах, круглих столах та, відповідно, обговорення й опублікування окремих положень кваліфікаційної магістерської роботи (у наукових та навчально-наукових виданнях, зокрема, в студентських наукових вісниках, збірниках наукових праць, матеріалах наукових конференцій), а також впровадження розроблених рекомендацій в практичну діяльність суб'єктів господарювання тощо. Якщо за результатами дослідження, проведеного в кваліфікаційній роботі, були публікації у вигляді тез доповідей на конференціях, друку статті у фаховому виданні, або участь у всеукраїнському (міжнародному) конкурсі, то це зазначається в публікаціях автора.

Приклад: *Апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи.* Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження апробовано у доповідях та обговореннях на VI Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Актуальні проблеми управління персоналом та економіки праці» (м. Житомир, 2022 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка і менеджмент: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» (м. Дніпро, 2023 р.).

Публікації автора. Результати дослідження опубліковано в 3 наукових працях. Загальний обсяг публікацій, що належать автору, становить 0,4 д.а., серед них одна колективна монографія (особисто автору належить 15 стор.); 2 тези доповідей на конференціях.

Структура роботи характеризує кількість структурних елементів кваліфікаційної магістерської роботи. Вказується, на якій кількості сторінок виконана робота, в т.ч. на кількох сторінках розкривається її основний зміст (до закінчення загальних висновків включно). Також структура роботи характеризує кількість таблиць, рисунків, формул, найменувань використаних джерел і додатків, що містяться у роботі.

Приклад: *Структура та обсяг роботи.* Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг роботи налічує 85 сторінок друкованого тексту, у тому числі: 29 таблиць, 19 рисунків; список використаних джерел – 72 найменування на 6 сторінках; 8 додатків.

Обсяг вступу має становити 3–4 сторінки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 14

Основна частина. В основній частині кваліфікаційної магістерської роботи необхідно відповідно до змісту глибоко та всебічно розкрити сутність теми та предмету дослідження, провести аналіз стану об'єкта та предмета дослідження. Основна частина кваліфікаційної магістерської роботи складається з трьох розділів, кожен з яких містить по три-чотири пункти.

Розділ 1 має загальнотеоретичний характер. У ньому на підставі вивчення робіт вітчизняних і зарубіжних вчених розкриваються теоретичні аспекти обраної теми, аналізуються основні методологічні підходи до розв'язання поставлених завдань, обґрунтовуються і викладаються власні думки та погляди студента.

Складовим елементом першого розділу кваліфікаційної магістерської роботи є *проведення огляду теоретичних, науково-прикладних і науково-публіцистичних джерел*, що відображає вміння студента систематизувати та критично оцінювати отриману інформацію, виділяти суттєві дані та використовувати їх для досягнення мети дослідження. В першому розділі обов'язково вказуються використані джерела та прізвища авторів, які зробили найбільш вагомий внесок у розробку досліджуваної проблеми. Посилання на джерело роблять у відповідності до його порядкового номеру в списку використаних джерел, *наприклад*, «... у праці А.М. Колота [5, с. 24]...».

При написанні першого розділу кваліфікаційної магістерської роботи можуть бути використані таблиці та рисунки (діаграми, схеми тощо) за вибором студента. Рекомендований обсяг першого розділу 30–35 сторінок.

Розділ 2. Цей розділ за своїм змістом є аналітико-дослідницьким. У ньому проводиться аналіз об'єкта та предмета дослідження в умовах підприємства/виду економічної діяльності/території. Визначаються проблеми функціонування підприємства/виду економічної діяльності або розвитку території.

Так, у *пункті 2.1* наводяться: повне та скорочене найменування, форма власності, місце розташування підприємства, дається коротка історична довідка, розкриваються організаційна та виробнича структури підприємства; види діяльності та асортимент продукції/послуг підприємства. Надається фінансово-економічна характеристика підприємства (установи, організації) за три останні роки, визначаються перспективи його розвитку. При проведенні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 15

аналізу фінансово-економічного стану підприємства рекомендується, як мінімум, використовувати показники, представлені в табл. 1–3.

Для початку доречно провести аналіз виробничого потенціалу підприємства, що дозволить встановити рівень забезпечення господарської діяльності власним капіталом (табл. 1):

Таблиця 1

**Показники виробничого потенціалу АТ «Україна»
в 20__–20__ роках, тис. грн. ***

№ з/п	Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.	Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
					+/-	%
1.	Власний капітал					
2.	Довгострокові зобов'язання					
3.	Поточні зобов'язання					
4.	Основні засоби:					
5.	– первісна вартість;					
6.	– знос					
7.	Оборотні активи, в т. ч.:					
8.	– запаси;					
9.	– поточні біологічні активи;					
10.	– дебіторська заборгованість;					
11.	– поточні фінансові інвестиції;					
12.	– гроші та їх еквіваленти;					
13.	– витрати майбутніх періодів;					
14.	– інші оборотні активи					
15.	<i>Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб</i>					

*Використовуються дані статистичної звітності Форма 1-ПВ «Баланс».

Аналізуючи дані табл. 1, необхідно визначити характер зміни тих показників, що пов'язані з фінансовою незалежністю підприємства, а також забезпеченістю діяльності основними та оборотними засобами. Важливо встановити раціональність використання виробничих запасів на підприємстві.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 16

Для оцінювання результатів діяльності, отримання прибутку, планування стратегії та тактики підприємства потрібно провести аналіз основних фінансово-економічних показників підприємства. Так, на підставі фактичних даних про економічні процеси варто провести фінансовий аналіз діяльності підприємства за останні роки. Дані для проведення аналізу наведені в табл. 2.

Таблиця 2

**Динаміка фінансових результатів діяльності АТ «Україна»
в 20__–20__ роках, тис. грн. ***

№ з/п	Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.	Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
					+/-	%
1.	Чистий дохід від реалізації продукції					
2.	Собівартість реалізованої продукції					
3.	Валовий: – прибуток;					
	– збиток					
4.	Фінансовий результат від операційної діяльності: – прибуток;					
	– збиток					
5.	Фінансовий результат до оподаткування: – прибуток;					
	– збиток					
6.	Витрати (дохід) з податку на прибуток					
7.	Прибуток (збиток) від припинення діяльності після оподаткування					
8.	Чистий фінансовий результат: – прибуток;					
	– збиток					
9.	Матеріальні затрати					
10.	Витрати на оплату праці					
11.	Відрахування на соціальні заходи					
12.	Амортизація					

*Використовуються дані статистичної звітності Форма 2-ПВ «Звіт про фінансові результати».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 17

Оцінювання показників фінансових результатів діяльності підприємства за даними табл. 2 має підтвердити чи спростувати твердження про зростання обсягів виробництва (або кількості наданих послуг). Можна пов'язати цю динаміку з впливом зовнішніх факторів, наприклад, цін на сировину та матеріали, що входять у структуру собівартості продукції (товарів, робіт, послуг), а відтак визначають вартість її виробництва. Аналіз структури операційних витрат у розрізі основних елементів дозволяє здійснити пошук резервів можливого зменшення витрат операційної діяльності підприємства.

Покращення матеріально-технічної бази є важливим напрямом роботи, але не основним для підприємства. Велике значення має використання у господарській діяльності усіх наявних у достатній кількості виробничих ресурсів (табл. 3).

Таблиця 3

**Показники ефективності використання ресурсів АТ «Україна»
за період 20__–20__ роки**

№ з/п	Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.	Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
					+/-	%
1.	Продуктивність праці, тис. грн					
2.	Фондовіддача, грн / 1 грн.					
3.	Фондомісткість, грн / 1 грн.					
4.	Фондоозброєність, грн / 1 особу					
5.	Матеріаловіддача, грн / 1 грн.					
6.	Матеріаломісткість, грн. / 1 грн					
7.	Витрати на одну гривню чистого доходу, грн / 1 грн					
8.	Загальна рентабельність, %					
9.	Рентабельність заробітної плати, %					

За підсумками аналізу даних табл. 3 необхідно обґрунтувати ефективність використання основних засобів на підприємстві.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 18

Особливе значення для промислового підприємства має динаміка показників матеріаломісткості та матеріаловіддачі, що знаходяться у прямій залежності один від одного та загалом характеризують ефективність використання сировини й матеріалів та їх роль у структурі собівартості продукції. Окрім того потребує роз'яснення доцільності сформованого фонду оплати праці в умовах фактичного фінансового стану підприємства.

Рекомендуємо провести ґрунтовне оцінювання ефективності діяльності підприємства та діагностику фінансового стану підприємства.

Кожна з побудованих таблиць має супроводжуватися поясненнями щодо всіх показників, представлених у таблицях, їх динаміки, причин зміни чи відхилень від нормативних значень. Завершується пункт висновком щодо загального фінансово-економічного стану підприємства, виявлених проблем і можливих перспектив його розвитку. *Пункт 2.1* є обов'язковим для всіх тем робіт, які виконуються на матеріалах підприємств і організацій.

Для кваліфікаційних магістерських робіт, що виконуються на базі області (району), рекомендується наведена нижче структура *пункту 2.1* «Соціально-економічна характеристика регіону»:

- територія регіону; розміщення у яких зонах; земельні, водні, природні ресурси;
- населення та його активність, щільність населення;
- основні показники соціально-економічного розвитку регіону, що визначають його позицію у рейтингу регіонів України;
- інноваційні види діяльності, що здійснюються;
- стан розвитку малого та середнього бізнесу;
- стан добробуту населення; рівень зайнятості; забезпечення працівників робочими місцями;
- ступінь використання економічних ресурсів;
- місце досліджуваного регіону за основними показниками в рейтингу регіонів України за рівнем соціально-економічного розвитку;
- ув'язка приведених даних із темою роботи.

Метою написання *пункту 2.2* є практична апробація отриманих під час навчання навичок, знань та умінь діагностики умов функціонування досліджуваного підприємства. *Пункт кваліфікаційної магістерської роботи 2.2* може стосуватися:

- аналізу тенденцій розвитку виду економічної діяльності, до якого відноситься підприємство;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 19

- аналізу людських ресурсів підприємства (рекомендується проаналізувати показники, представлені в рекомендованих табл. 4–9);
- рівня конкурентоспроможності підприємства, перспектив його розвитку (проведення аналізу діяльності 2–3 підприємств-конкурентів);

- стану цифровізації основних бізнес-процесів підприємства тощо.

Для детального аналізу стану та тенденцій розвитку виду економічної діяльності доцільно висвітлити наступні аспекти:

- загальна характеристика виду економічної діяльності (становлення та розвиток, місце у економічній системі країни, роль у національній економіці, взаємозв'язок з іншими видами економічної діяльності);

- показники обсягів виробництва та реалізації (у натуральних одиницях або у відсотковому співвідношенні);

- показники ресурсного забезпечення підприємств виду економічної діяльності;

- показники фінансових результатів підприємств виду економічної діяльності;

- показники зовнішньоекономічної діяльності підприємств виду економічної діяльності;

- PEST-аналіз; SWOT-аналіз тощо.

Інформацію доцільно представляти у табличній або графічній формі. До кожної таблиці/рисунок повинні бути представлені висновки, що інтерпретують наведену інформацію. Дослідження в межах виду економічної діяльності проводиться за 3–5 років. Для написання цього пункту рекомендується користуватися інформаційними ресурсами:

- офіційний сайт Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua>);

- офіційний сайт Головного управління статистики у Житомирській області (<http://www.zt.ukrstat.gov.ua>);

- офіційний сайт Міністерства економіки України (<https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>);

- офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України (<https://thedigital.gov.ua/>);

- статистичні щорічники та збірники;

- фінансова та статистична звітність підприємств;

- адміністративні та нормативні документи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 20

– ресурси галузевих асоціацій (наприклад, Національної асоціації цукровиків України «Укрцукор», Національна асоціація громадського харчування, Національної асоціації виробників молочної продукції України «Укрмолпром» тощо).

У пункті 2.2 з метою аналізу людських ресурсів надається кількісна та якісна характеристика складу й структури персоналу підприємства. Кількісна характеристика персоналу підприємства передбачає *аналіз штатної структури персоналу*, тобто чисельності персоналу та її динаміка за групами, категоріями та професіями (або роботами). Можна встановити відповідність чисельності окремих категорій персоналу обсягам виконуваних робіт. Доцільно провести аналіз відповідності фактичної чисельності окремих категорій персоналу або працівників структурних підрозділів нормативним показникам з праці тощо.

Якісна характеристика персоналу підприємства передбачає, насамперед, *оцінювання соціальної структури персоналу*, яку характеризують такі показники, як рівень освіченості персоналу, здобута кваліфікація, стаж роботи, вік, стать та ін. Рекомендується визначити відповідність професійних, кваліфікаційних та інших якостей працівників, результатів їх трудової діяльності певним вимогам робочих місць або виконуваним посадовим обов'язкам, напрямкам кадрової політики підприємства.

Про стабільність персоналу та оптимальність його структури протягом аналізованого періоду свідчать результати аналізу групової та категоріальної структур персоналу підприємства, дані щодо яких представлені в табл. 4.

Таблиця 4

Структура персоналу АТ «Україна» за групами та категоріями в 20__–20__ роках

№ з/п	Показники	20__ р.		20__ р.		20__ р.		Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
		осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Середньооблікова чисельність штатних працівників, у т. ч.:		100,0		100,0		100,0		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 21

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.	Адміністративно-управлінський персонал:								
2.1	– керівники;								
2.2	– службовці;								
2.3	– спеціалісти								
3.	Персонал промислово-виробничої групи:								
3.1	– основні робітники;								
3.2	– допоміжні робітники								

У висновках до табл. 4 необхідно обґрунтувати стабільність складу персоналу підприємства в залежності від особливостей виробництва, номенклатури виробів, спеціалізації виробництва, масштабів промислового виробництва та ін. Варто пов'язати одержані результати з типовими уявленнями про оптимальну групову структуру персоналу. Не зайвим буде висловлене власне розуміння змін у структурі персоналу за окремими його категоріями, наприклад, у зв'язку з розвитком техніки, технологій, підвищенням рівня організації виробництва.

Велике значення для підприємства має освітній рівень його персоналу, адже освічений персонал легше навчити працювати на потрібному робочому місці, оскільки він володіє достатніми знаннями, навичками й досвідом роботи для виконання поставлених перед ним завдань. Крім того, освічений персонал більш прихильно сприймає організаційні нововведення на виробництві, залучений до роботи щодо пошуку оптимальних шляхів використання сировини та ресурсів.

Оцінювання структури персоналу підприємства за освітньою компонентою доцільно проводити за даними табл. 5:

Таблиця 5

Структура персоналу АТ «Україна» за освітою у 20__–20__ роках

№ з/п	Показники	20__ р.		20__ р.		20__ р.		Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
		осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Середньооблікова чисельність штатних працівників, з них мають освіту:		100,0		100,0		100,0		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 22

Продовження табл. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.	– повну загальну середню;								
3.	– вищу освіту початкового рівня (молодший бакалавр);								
4.	– вищу освіту 1-го рівня (бакалавр);								
5.	– вищу освіту 2-го рівня (магістр)								

Освітня структура персоналу закладає передумови для його розвитку. За часткою осіб, які мають той або інший рівень освіти, визначають загальний стан освіченості персоналу підприємства. В найкращому випадку частка працівників із вищою освітою 1–2-го рівнів у складі персоналу повинна мати тенденцію до зростання, оскільки вона свідчить про розвиток персоналу підприємства, здатність його працівників до раціоналізаторства та новаторства. Однак, залежно від виду діяльності пріоритетність компонент освітньої структури персоналу має свої особливості.

Отже, у висновку до табл. 5 варто розкрити фактичний рівень освіченості персоналу, доцільність подальшого розвитку персоналу підприємства, а також охарактеризувати робочі місця працівників з вищою освітою.

Про наявність потенціалу фізичного здоров'я і творчої енергії працівників підприємства для ефективного виконання поставлених перед ними виробничих завдань свідчить структура персоналу за віком (табл. 6).

Таблиця 6

**Структура персоналу АТ «Україна» за віком
у 20__–20__ роках**

№ з/п	Показники	20__ р.		20__ р.		20__ р.		Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
		осіб	пит. вага, %	осіб	пит. вага, %	осіб	пит. вага, %	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Середньооблікова чисельність штатних працівників, з них віком:		100,0		100,0		100,0		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	
		Арк 44 / 23

Продовження табл. 6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.	в т.ч. за віком: – 15–34 років;								
3.	– 35–59 років;								
4.	– 60 років і старше								

Аналіз вікової структури персоналу є важливою складовою оцінювання трудового потенціалу підприємства, адже його результати дозволяють, насамперед, встановити залежність середньооблікової чисельності штатних працівників підприємства від вікових параметрів працюючих, визначити частку працюючої молоді та осіб передпенсійного віку, зробити висновки про старіння чи омолодження штату працівників. Стан вікової структури буде свідчити про ефективність заходів щодо оновлення персоналу і забезпечення своєчасного вивільнення працівників із природних причин.

Потрібно пам'ятати, що молоді спеціалісти та робітники здатні привносити в трудовий колектив нове бачення способів вирішення актуальних проблем діяльності підприємства, є головним джерелом раціоналізаторства й новаторства на виробництві. Вони більше схильні до сприйняття нової інформації, отримання нових знань, відкритті до організаційних нововведень.

Часто специфіка промислового виробництва чи установи сфери послуг визначає пріоритет у розподілі робочих місць за однією із статей: на одних підприємствах зайняті переважно жінки, а на інших – чоловіки. Проте бувають і ситуації, коли чисельність чоловіків і жінок на підприємстві рівна. Тому досить важливо провести аналіз гендерного складу персоналу використовуючи дані табл. 7.

Таблиця 7

Структура персоналу АТ «Україна» за статтю у 20__–20__ роках

№ з/п	Показники	20__ р.		20__ р.		20__ р.		Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
		осіб	пит. вага, %	осіб	пит. вага, %	осіб	пит. вага, %	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Середньооблікова чисельність штатних працівників, з них за статтю:		100,0		100,0		100,0		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	
		Арк 44 / 24

Продовження табл. 7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.	– жінок;								
3.	– чоловіків								

Оцінювання статевої структури персоналу підприємства важливе під час дослідження диференціації в оплаті праці за гендерною ознакою, характерної приналежності до певних професій або робіт, стану умов праці на підприємстві тощо.

Доречно пов'язати переважання осіб тієї чи іншої статі в залежності від специфіки праці та виробництва. Вважається, що більшість видів діяльності в промисловості потребують праці чоловіків. Робоча сила жінок у такому разі використовується, наприклад, у економічних підрозділах підприємства, а також під час внутрішніх ремонтних робіт, прибирання прилеглої території та ін. Зростання або скорочення частки працюючих чоловіків може бути ознакою відповідно погіршення або покращення умов праці на робочих місцях.

Про високий рівень професійної компетентності та лояльності персоналу, а також ефективність проведення соціальної політики на підприємстві, стверджує оцінювання трудового стажу його роботи, дані щодо якого представлені у табл. 8.

Таблиця 8

Структура персоналу АТ «Україна» за стажем роботи в 20__–20__ роках

№ з/п	Показники	20__ р.		20__ р.		20__ р.		Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
		осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	+/-	%
1.	Середньооблікова чисельність штатних працівників, з них мають стаж роботи:		100,0		100,0		100,0		
1.2	– до 1 року;								
1.3	– від 1 до 3 років;								
1.4	– від 3 до 5 років;								
1.5	– від 5 до 10 років;								
1.6	– від 10 до 20 років;								
1.7	– більше 20 років								

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 25

За результатами аналізу даних табл. 8 необхідно обґрунтувати, чи володіє більшість працівників підприємства достатнім стажем роботи в цій сфері діяльності. З одного боку, наявність значного досвіду в персоналі закладає передумови для виробництва якісної продукції у короткі строки, а з іншого боку – свідчить про відданість працівників підприємству.

Важливим об'єктом аналізу є рух персоналу на підприємстві. Передумовою зростання продуктивності праці та ефективності виробництва є стабільність складу персоналу. Зміна в складі працюючих за віком, стажем роботи та освітою відбувається внаслідок руху робочої сили (табл. 9).

Таблиця 9

**Показники руху персоналу в АТ «Україна»
в 20__–20__ роках**

№ з/п	Показники	20__ р.	20__ р.	20__ р.	Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
					+/-	%
1.	Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб					
2.	Прийнято працівників, осіб					
3.	Вибуло працівників, осіб, у тому числі:					
3.1	– за власним бажанням;					
3.2	– з причин порушення трудової дисципліни;					
3.3	– через скорочення штатів;					
3.4	– з інших причин					
4.	Коефіцієнт обороту з прийняття					x
5.	Коефіцієнт обороту з вибуття					x
6.	Коефіцієнт плинності персоналу					x

Характер руху персоналу свідчить також про рівень трудової дисципліни, між якими до того ж існує прямий зв'язок. Трудова дисципліна визначається дотриманням усіма працівниками встановлених правил внутрішнього трудового розпорядку на підприємстві. Якщо такі правила не дотримуються, то існують причини, що викликають незадоволення персоналу своєю працею. Такі причини призводять до погіршення рівня плинності персоналу.

Після аналізу показників руху персоналу потрібно порівняти розрахований рівень плинності персоналу на підприємстві з природним рівнем, що становить 8–12 %, і загалом оцінити стан

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 26

проходження процесів у системі управління персоналом.

Пункт 2.3 є визначальним у роботі. В ньому проводиться комплексне оцінювання стану предмета дослідження, аналізуються фактори впливу на результативність його функціонування, визначаються проблеми нормального функціонування певного механізму чи системи, а також причини їх виникнення. Цей пункт характеризується ґрунтовністю досліджень.

Перед початком роботи над *пунктом 2.3* рекомендується отримати консультацію у наукового керівника щодо змісту пункту, форми та структури таблиць, складу аналітичних показників, методів аналізу економічних явищ і процесів, змісту висновків і т.д.

Джерелами інформації для написання другого розділу кваліфікаційної магістерської роботи є планові та фактичні показники господарської діяльності підприємства (закладу, установи, організації), статистична та фінансова звітність, накази й розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень, *у т.ч. й власних*, які опрацьовує студент під час переддипломної практики. Базовий аналітичний матеріал, проміжні розрахунки та отримані кількісні результати мають бути подані у таблицях і рисунках (графіках, діаграмах) тощо. Важливим є те, щоб узагальнення теоретичних концепцій та висновки, що сформульовані студентом на базі вивчення наукової літератури та викладені у першому розділі, були підтверджені конкретним практичним матеріалом у другому розділі, зокрема у *пункті 2.3*. Динаміка фінансово-економічних показників підприємства аналізується за останні три роки, а для оцінювання впливу факторів, виявлення резервів – використовуються дані за звітний або попередній рік.

2.4. Рекомендовані джерела для написання висновків до аналітичних таблиць. Для написання вдалих висновків до аналітичних таблиць у другому розділі кваліфікаційної магістерської роботи рекомендується використовувати спеціалізовані джерела з приведеного нижче списку:

1. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз : навч. посібн. Вінниця : ВНТУ, 2013. 85 с.

2. Боллох М.А., Бурчевський В.З., Горбаток М.І. та ін. Економічний аналіз : навч. посібн. ; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2003. 556 с.

3. Мних Є.В. Економічний аналіз : підручн. К. : Вид-во «Знання»,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 27

2011. 630 с.

4. Румянцев М.В., Касьянова Н.В., Солоха Д.В., Тарасова О.О. Економічний аналіз і моделювання господарської діяльності підприємства : навч. посібн. Донецьк : ДонНТУ, 2013. 296 с.

5. Волкова Н.А., Волчек Р.М., Гайдаєнко О.М. та ін. Економічний аналіз : навч. посібн. ; за ред. Н.А. Волкової. Одеса : ОНЕУ. 2015. 310 с.

Обсяг другого розділу кваліфікаційної магістерської роботи має становити 30–35 стр. і бути дещо більшим за обсяг першого розділу.

Розділ 3. Цей розділ за своїм змістом є проєктно-рекомендаційним (конструктивним). У ньому наводяться пропозиції щодо вирішення визначених у попередньому розділі проблем. У цьому розділі студент має розмістити обґрунтовані напрями розв’язання виявлених у процесі аналізу предмета дослідження проблемних питань.

Рекомендованою є наступна структура третього розділу:

3.1. Організаційні засади удосконалення системи управління за об’єктом дослідження роботи *або* закордонний досвід удосконалення системи управління за об’єктом дослідження роботи.

3.2. Резерви підвищення ефективності діяльності підприємства *або* заходи щодо удосконалення відносин у сфері об’єкта дослідження магістерської кваліфікаційної роботи.

3.3. Оцінювання ефективності (економічної, соціальної, організаційної) запропонованих заходів.

Тут конкретизуються основні напрями удосконалення, а також дається обґрунтування механізму їх впровадження в економічну та управлінську практику підприємства. Визначаються відповідальні структурні підрозділи чи посадові особи підприємства, які будуть займатися реалізацією запропонованих заходів. Студент має визначити їх функції, повноваження, ролі у впровадженні пропозицій. У цьому пункті також наводяться джерела ресурсного забезпечення запропонованих заходів.

Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно, так і на підставі вивчення і узагальнення передового досвіду, висвітленого у спеціалізованих джерелах.

У третьому розділі варто акцентувати увагу на таких питаннях:

– логічності зв’язку заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, із проведенням аналізом статистичних та фактичних матеріалів, що характеризують діяльність організації;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	
		Арк 44 / 28

– обґрунтуванню ефективності запропонованих рішень;
– використанню зарубіжного досвіду у процесі проектування авторських пропозицій і рекомендацій.

Рекомендованим у роботі є використання сучасних інформаційних технологій, прикладного програмного забезпечення.

Оптимальний обсяг третього розділу 25–30 стр.

Кожен розділ кваліфікаційної магістерської роботи має закінчуватись *короткими висновками до розділу*, в яких узагальнюється викладений матеріал. Недопустимо закінчувати структурний елемент роботи таблицею, рисунком, розрахунком або списком.

Висновки. Висновки у кваліфікаційній магістерській роботі відіграють роль логічного завершення проведеного дослідження. Загальні висновки слід розділити на окремі пункти, що мають відповідати змісту, а також завданням магістерської кваліфікаційної роботи. У загальних висновках рекомендується підкреслити, що мету дослідження досягнуто і всі намічені завдання вирішені. По суті, це послідовне, логічне викладання отриманих результатів і рекомендацій щодо поліпшення стану предмета дослідження або розв’язання виявлених проблем. Обсяг висновків становить 3–4 сторінки.

Список використаних джерел. Після висновків розміщується бібліографічний список використаних джерел – одна з частин кваліфікаційної магістерської роботи, що відображає самостійну творчу працю студента. Цей список включає всі джерела, використані в процесі дослідження. На кожне джерело зі списку в тексті роботи має подаватися посилання. Такі посилання дозволяють відшукати документи, перевірити достовірність використаних джерел, з’ясувати їх зміст і обсяг. Посилання на джерела в теоретичному розділі обов’язково необхідно робити після визначень ключових понять і термінів, перед переліком складових явищ і процесів.

Список використаних джерел формується *або* в алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків джерел, *або* по мірі згадування джерела в роботі. Рекомендується використати від 55 до 75 найменувань джерел.

Додатки включають допоміжні матеріали, що переобтяжують текст основної частини кваліфікаційної магістерської роботи, але необхідні для повноти її сприйняття. Після останньої сторінки списку використаних джерел, на чистому аркуші, посередині великими

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 29

літерами (14 кеглем) друкується слово «ДОДАТКИ». Розміщують додатки в порядку наведення посилань на них у тексті роботи.

Кожен додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі прописними та малими літерами з першої великої, симетрично тексту сторінки. Якщо додаток розміщений на одній сторінці, то праворуч над заголовком друкується малими літерами з першої великої «Додаток __» і велика літера, що починає додаток. Якщо додаток продовжується на кількох сторінках, то на першій його сторінці по центру прописними літерами друкується слово «ДОДАТОК__», а праворуч на рівень нижче над заголовком малими літерами з першої великої «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. На наступних сторінках цього ж додатку у верхній правій частині аркуша друкується «Продовження дод. __».

Додатки необхідно позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер І, Г, Є, І, И, Й, Ї, О, Ч, Б, Я, наприклад, «Додаток А». Якщо в роботі є лише один додаток, то він позначається як додаток А.

Серед додатків до кваліфікаційної магістерської роботи, що підготовлена на матеріалах підприємства, в обов'язковому порядку мають бути звітні документи підприємства за три останніх роки: баланси та звіти про фінансові результати. Існує специфіка оформлення і розміщення цих додатків. Такі додатки в переліку всіх додатків подаються першими. Необхідно відразу згрупувати додатки за типом, тобто скласти в порядку зростання років (від базового до звітного періоду) всі підряд баланси, потім звіти про фінансові результати. Кожна з таких груп підписується по центру прописними літерами, наприклад, «ДОДАТОК А». Тоді рівнем нижче справа вказується, який за чергою цей додаток у групі, наприклад, «Додаток А.1, А.2, А.3», де А.1, А.2, А.3 – це, для прикладу, баланси підприємства за 1-й, 2-й і 3-й періоди.

3. Оформлення кваліфікаційної магістерської роботи

3.1. Загальні вимоги. При оформленні роботи необхідно дотримуватися певних правил. Кваліфікаційну магістерську роботу друкують з файлу в форматі *.docx, створеному в текстовому редакторі MS Word 2013+, з одного боку аркуша формату А4, обравши шрифт Times New Roman. Для шрифту встановлюються розмір 14 кеглів і 1,5 міжрядковий інтервал.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 30

Обсяг кваліфікаційної магістерської роботи без урахування додатків повинен становити 85–100 сторінок. Текст роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 2,5 см, праве – 1 см, верхнє – 2 см, нижнє – 2 см.

Розмір шрифту в рисунках і таблицях має бути 12 пунктів, а міжрядковий інтервал – 1,0. Відступ першого рядка (абзацу) тексту – 1 см. Під час оформлення роботи не допускається підкреслення слів, виділення жирним, або курсивом. Виключенням може бути тільки оформлення титульного аркуша та заголовків *структурних частин роботи* – «АНОТАЦІЯ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ», які друкують великими літерами симетрично до тексту, жирним. Заголовки пунктів подають маленькими літерами (крім першої заголовної) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Кожну структурну частину кваліфікаційної магістерської роботи починають з нової сторінки. Пункти в межах одного розділу розміщуються через два пустих рядки між текстом попереднього пункту та назвою нового.

3.2. Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою кваліфікаційної магістерської роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи, не проставляючи його номера. Також не ставиться номер сторінки на анотації і змісті. Наступні сторінки нумерують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. **Між титульним аркушем та анотаціями розміщують прозорий файл розрізом догори для вкладання супровідних документів.**

Номер розділу відповідним числом (1, 2) ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять. Тоді з нового рядка по центру й без абзацного відступу друкують заголовок розділу.

Пункти нумерують у межах кожного розділу роботи. Номер пункту складається з номера розділу та порядкового номера пункту, між якими ставлять крапку. Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту.

3.3. Рисунки й таблиці. Рисунки й таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Занадто великі рисунки чи таблиці (наприклад, які займають

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	
		Арк 44 / 31

більше однієї сторінки) можуть бути винесені в додатки.

Рисунки позначають словом «рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком рисунків, винесених у додатки. Номер рисунку складається з номера розділу та порядкового номера рисунку, між якими ставиться крапка, наприклад: «рис. 1.2» (тобто другий рисунок першого розділу). Номер рисунку та його назву розміщують під самим рисунком без абзацного відступу по центру, курсив.

Якщо вказівка на рисунок є частиною речення, то необхідно це подавати таким чином: «Аналіз використання робочого часу працівниками представлено на рис. 1.2». У іншому випадку така вказівка подається у круглих дужках: «Аналіз використання робочого часу свідчить про низьку ефективність його використання працівниками підприємства (рис. 1.2)». Розрив рисунка, тобто його розміщення на кількох сторінках, не допускається.

Таблиці в тексті нумеруються аналогічно. Номер таблиці та його назва розміщують над таблицею: спочатку слово «Таблиця 1.1» (вирівнювання по правому краю рядка, курсив), а тоді **назва таблиці** (без абзацного відступу по центру, жирним).

Приклад:

Таблиця 2.4

Обсяги інвестиційної діяльності підприємств по регіонах України

--	--	--	--	--	--	--

Джерело: Складено або розраховано за [посилання на джерело]

Таблиці можуть розриватися. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку необхідно правильно оформити її розрив. Для цього на тій сторінці, де починається таблиця, одразу під «шапкою» таблиці, а також на наступній сторінці зверху, потрібно додати рядок із номерами стовпців. Над іншою частиною таблиці (що йде як продовження на наступній сторінці) пишуть слова «Продовження табл. 1.1» (курсивом). Таблиці розташовують по всій ширині листа з дотриманням лівих і правих полів. Границі таблиці мають бути симетричні тексту.

3.4. Формули. Формули (за наявності) у кваліфікаційній магістерській роботі розташовуються безпосередньо після тексту, у якому вони згадувалися. Вони нумеруються у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 32

формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери пишуть біля правого поля аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках, наприклад: (1.2) (друга формула першого розділу). Шрифти всіх формул мають бути однаковими як за розміром, так і за типом, і відповідати параметрам шрифту тексту роботи.

Приклад:

$$GDP = C + I + E, \quad (1.5)$$

де GDP – валовий внутрішній продукт;

C – кінцеве споживання;

I – інвестиції (валове нагромадження основних фондів, приріст запасів матеріальних обігових коштів, чисте придбання цінностей);

E – чистий експорт.

Формули розміщуються без абзацного відступу по центру. Переносити формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, причому знак операції спочатку наступного рядка повторюють.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять у формулу, наводять безпосередньо під нею в тій послідовності, у якій вони наведені в формулі. Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта варто давати з нового рядка з абзацного відступу. Перший рядок пояснення починають словом «де» без двокрапки та без абзацного відступу.

3.5. Примітки. Примітки до таблиць і рисунків (за наявності), в яких наводять довідкову та пояснювальну інформацію, розміщують одразу під таблицею або під назвою рисунку з абзацного відступу 12-м кеглем. Якщо примітка одна, вона подається у тому ж рядку, що й заголовок примітки після двокрапки. Якщо приміток до одного графічного об'єкта (таблиці чи рисунка) декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку й подають їх у вигляді списку, *наприклад:*

Примітки:

1. Не враховано дані малих підприємств, а також підприємств, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях.

2. Дані наведено приблизно.

3.6. Цитування та посилання на використані джерела. Для підтвердження власних аргументів із посиланням на авторитетне джерело або для аналізу деякого авторського тексту можна наводити цитати. Загальні вимоги до цитування такі:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 33

– текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

– цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора;

– пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту та позначається трьома крапками, що ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці) замість пропущеного фрагмента тексту;

– кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

– при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, необхідно бути гранично точними у викладанні думок автора й давати відповідні посилання на джерело.

При посиланнях на розділи, пункти, рисунки, таблиці, формули та додатки вказують їхні номери. При посиланнях зазначається: «...у першому розділі...», «...на рис. 1.2...», «...у табл. 2.2...», «...за формулою 3.1...», «...у дод. А...».

Посилання в тексті кваліфікаційної магістерської роботи на джерело роблять у відповідності до його порядкового номеру в списку використаних джерел, наприклад, «... у праці О.В. Зелінської [5, с. 24]...».

3.7. Оформлення бібліографічного опису джерел у списку використаних джерел.

Головним завданням цього етапу є вивчення навчальної і наукової літератури задля опрацювання теоретичної частини кваліфікаційної магістерської роботи відповідно до затвердженого плану. Студент має ознайомитися з теоретичними аспектами обраної проблематики, на підставі аналізу літературних джерел узагальнити існуючі підходи та обґрунтувати методичний фундамент подальших досліджень.

Вивчення літературних джерел варто починати з інформаційного пошуку; список використаних джерел студент може скласти самостійно чи за допомогою наукового керівника роботи. Вивчаючи відібрані літературні джерела, студенту доцільно фіксувати їх основні положення, цитати, які, на його думку, відображають сутність думки автора щодо окремих аспектів обраної теми кваліфікаційної магістерської роботи. Далі зібрані дані мають групуватися за кожним з

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОКІ4-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 34

напрямів роботи. За кожним з питань викладаються думки різних авторів, дається їхній порівняльний аналіз, з'ясовуються виявлені протиріччя, формуються узагальнюючі висновки.

Робота з літературними джерелами ведеться паралельно з дослідженнями регіону, або на підприємстві (в установі, організації), окремі аспекти кваліфікаційної магістерської роботи можуть уточнюватися або коригуватися. Необхідно переглянути усі види джерел, зміст яких пов'язаний з темою дослідження. До них належать матеріали, опубліковані у різних вітчизняних і зарубіжних виданнях, документи, що не публікуються (звіти про пошуково-дослідницькі роботи та дисертації, звіти фахівців про закордонні відрядження, матеріали закордонних компаній), офіційні матеріали тощо.

Приклад оформлення списку використаних джерел наведено нижче. Також зверніть увагу: є **2 основних підходи до формування списку використаних джерел:**

- 1) за згадуванням джерел по тексту першого розділу;
- 2) розміщення використаних джерел по алфавіту (при цьому зарубіжні джерела подаються після тих, які подані кирилицею).

Навчальні посібники, підручники, монографії

Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків : моногр. / за наук. ред. А.І. Крисоватого та О.М. Сохацької. Тернопіль, 2018. 478 с.

Ткачук В.О., Шиманська К.В. Хмарні сервіси в бізнесі: практикум : навч. посібн. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2021. 195 с.

Вишневецький В.П., Гаркушенко О.М., Князев С.І., Липницький Д.В., Чекіна В.Д. Цифровізація економіки України: трансформаційний потенціал : моногр. Київ : Академперіодика, 2020. 188 с.

Без автора

Україна в цифрах. 2020 : стат. зб. / Держ. ком. статистики України. К. : Консультант, 2021. С. 185–191.

Статті в наукових фахових виданнях

Юрчишена Л.В. Визначення бізнес-моделі університету на основі синтезу підходів до бізнес-моделі підприємства. Економіка і

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	
		<i>Арк 44 / 35</i>

організація управління. 2020. № 4 (40). С. 271–284.

Обіход С.В., Ткачук В.О. Структура та класифікація моделей електронного бізнесу. Економіка, управління та адміністрування. 2022. Вип. 1 (99). С. 11–17.

Ткачук В.О., Мельник Т.Ю., Богоявленська Ю.В. Електронний бізнес: переваги та ризики в період цифрової трансформації. Економіка, управління та адміністрування. 2021. № 4 (98). С. 28–36.

Автореферати дисертацій

Дудіна Н.В. Оплата праці у виробничих галузях США: досвід і перспективи використання в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.09.01. НАН України ; Ін-т економіки. К., 2001. 19 с.

Дисертації

Вініченко О.М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.

Тези конференцій

Ткачук В.О. Межі застосування роботизованої техніки на сучасному ринку праці. Актуальні проблеми управління персоналом та економіки праці : зб. матер. VI Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених. Житомир : ЖДТУ, 2017. С. 16–19.

Гладких В.О., Ткачук В.О. Підвищення персональної заінтересованості працівників у кар'єрному рості. Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства : тези II Міжнар. наук.-практ. конф. (06–08 листопада 2019 р., м. Житомир). Житомир : Житомирська політехніка, 2019. С. 427–430.

Лук'ячук Я.А., Ткачук В.О. Розвиток корпоративної культури в умовах віддаленої роботи. Тези Всеукр. наук.-практ. online конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, присв. Дню науки (16–20, 26 травня 2022 р., м. Житомир). Житомир : «Житомирська політехніка», 2022. С. 274–275.

Електронні ресурси

Ганзенко О.О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2019. № 3. С. 20–27. URL:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 36

<http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf> (дата звернення: 15.11.2022).

Чивуріна О. Що таке корпоративна культура, і як зрозуміти, що з нею все гаразд? URL: <https://happymonday.ua/shho-take-korporativna-kultura> (дата звернення: 15.11.2022).

Examples of Companies With Fantastic Cultures, Entrepreneur. URL: <https://www.management.com.ua/tend/tend720.html> (дата звернення: 15.11.2022).

4. Захист кваліфікаційної магістерської роботи

4.1. Підготовка кваліфікаційної магістерської роботи до захисту.

Державна атестація магістранта передбачає публічний захист магістерської кваліфікаційної роботи, яка є підсумком навчання за спеціальністю.

Після переддипломної практики кафедра фінансів та цифрової економіки проводить захист звітів з проходження переддипломної практики та визначає рівень готовності кваліфікаційної магістерської роботи студента. Згідно з регламентом, студент зобов'язаний подати кваліфікаційну магістерську роботу науковому керівнику на перевірку у встановлені строки. Керівник надає готову кваліфікаційну магістерську роботу на перевірку на плагіат.

Технічне оформлення кваліфікаційної магістерської роботи передбачає також підготовку разом із науковим керівником супроводжувальних документів, до складу яких входять:

- завдання на кваліфікаційну магістерську роботу (бланк видається кафедрою);
- бланк затвердження плану кваліфікаційної магістерської роботи;
- відзив на кваліфікаційну магістерську роботу наукового керівника (відповідно до зразка).

Кваліфікаційна магістерська робота, оформлена відповідно до вимог випускаючої кафедри, підписана науковим керівником, за наявності всіх супроводжувальних документів, подається на кафедру для рецензування. Рецензент призначається розпорядженням по кафедрі з числа викладачів кафедри фінансів та цифрової економіки. Подана до захисту магістерська кваліфікаційна робота повинна мати на титульній сторінці підписи студента, наукового керівника, рецензента.

За результатами досліджень та підготовки кваліфікаційної

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 37

магістерської роботи студент готує доповідь та презентаційний матеріал. Тези виступу мають бути короткими, але змістовними. В процесі доповіді обґрунтовується актуальність теми, характеризується об'єкт і предмет дослідження, розкривається зміст поставлених завдань та ступінь їх виконання. У доповіді основний акцент варто робити на оцінюванні стану проблеми на досліджуваному підприємстві та пропозиціям щодо його покращення.

Під час доповіді необхідно звертати увагу членів ЕК на слайди презентації, коротко пояснюючи їх призначення і зміст. Презентаційний матеріал формується на основі графічної частини кваліфікаційної магістерської роботи. Він містить графічні об'єкти (таблиці та рисунки), що представлені у роботі.

До захисту кваліфікаційної магістерської роботи допускаються студенти, які повністю виконали навчальний план, одержали позитивний відзив наукового керівника на кваліфікаційну магістерську роботу, а також мають позитивну рецензію випускаючої кафедри.

4.2. Захист кваліфікаційної магістерської роботи. Студент готує до захисту доповідь та презентаційний матеріал. Час доповіді не повинен перевищувати 7 хв. Доповідь має бути стислою, конкретною, з посиланням на відповідні слайди презентаційного матеріалу.

Головне призначення презентації – наочно проілюструвати ті чи інші твердження автора. Тому студенту під час декламування доповіді необхідно вчасно посилатися на відповідні рисунки чи таблиці, акцентувати на них увагу членів комісії.

Після завершення виступу члени ЕК ставлять студенту запитання з метою визначення рівня його професійної підготовки, знань змісту роботи. Результати захисту кваліфікаційної магістерської роботи оголошуються в день їх захисту після обговорення членами ЕК.

4.3. Критерії оцінювання кваліфікаційної магістерської роботи. Оцінювання кваліфікаційної магістерської роботи проводить ЕК. У процесі визначення оцінки захисту роботи враховується низка важливих показників, а саме:

- якість оформлення роботи;
- уміння стисло, послідовно та чітко викласти сутність і результати проведеного дослідження;
- чіткість формулювання мети, завдань, об'єкту та предмету дослідження;
- структура та логіка побудови змісту роботи, його відповідність

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 38

поставленим завданням;

- якість і глибина теоретичного аналізу теми дослідження;
- комплексність огляду спеціалізованих джерел за проблематикою дослідження;
- системність і глибина аналізу практичних матеріалів підприємства (організації, установи);
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- обґрунтованість заходів, що пропонуються для підвищення економічної ефективності роботи підприємства;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції;
- вміння презентувати свою роботу;
- якість ілюстративного матеріалу для захисту кваліфікаційної магістерської роботи;
- повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів ЕК;
- зауваження і пропозиції, що містяться у відзивах наукового керівника та рецензії кафедри.

Критерії оцінювання відображають вимоги до рівня кваліфікації магістра за спеціальністю 051 «Економіка» (освітньо-професійна програма «Економіка») галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», зафіксовані у державному освітньому стандарті.

Результати захисту магістерських робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F») та національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка **«відмінно»** ставиться за умови, що кваліфікаційна магістерська робота є бездоганною в усіх відношеннях, містить елементи новизни, має практичне значення; доповідь логічна та стисла, проголошена вільно, зі знанням справи; відгуки та рецензія у цілому позитивні; відповіді на запитання членів ЕК правильні та стислі.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства або організації, на базі яких досліджувалася тема, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на **«добре»**.

Робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 39

джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж **«задовільно»**.

Показником високої якості підготовки магістерської роботи є наявність узагальнених аналітичних матеріалів та обґрунтованих рекомендацій, які повністю або частково можуть бути використані в практиці на окремому підприємстві.

Захист кваліфікаційної магістерської роботи є формою державної атестації випускника, під час якого ЕК враховує:

- сутнісні аспекти і якість проведеного дослідження, його наукову новизну;
- вміння захистити сформульовані положення та висновки;
- оформлення роботи та характер (форма) презентації її результатів.

Під час захисту студент має підтвердити рівень загальнотеоретичної і спеціальної підготовки, довести свою професійну зрілість.

Протягом усієї процедури захисту студенти та члени ЕК мають керуватися *принципами академічної доброчесності*, з якими можна ознайомитися на офіційній сторінці університету за посиланням: <https://docs.ztu.edu.ua/?mdocs-file=1199>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 40

Додаток А

Зразок титульної сторінки кваліфікаційної магістерської роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Семенович Семен Семенович
(студент групи ЕПМ-21)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ**
(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»)

Допущено до захисту
протокол № _____
від _____
зав. кафедри фінансів
та цифрової економіки,
д.е.н., проф. Н.Г. Виговська

Науковий керівник
д.е.н., доц. Ущаровський Ю.В.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. Травін В.В.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Житомир, 2023

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 41

Додаток Б

Зразок анотації кваліфікаційної магістерської роботи

АНОТАЦІЯ

Семенюк С.С. Сучасний стан та перспективи розвитку електронної комерції в епоху цифровізації. – Рукопис.

Кваліфікаційна магістерська робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 «Економіка». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

У кваліфікаційній магістерській роботі розкрито теоретичні основи та сутність електронної комерції; розглянуто види e-commerce. Досліджено переваги і недоліки електронної комерції. Проведено аналіз перспектив розвитку в епоху цифровізації. Проведено порівняльний аналіз стану електронного бізнесу в Україні та провідних країнах світу. Розглянуто відомі бізнес-моделі, приклади успішних e-торговців України. Запропоновано заходи з підвищення ефективності бізнесу на засадах e-commerce.

Ключові слова: електронна комерція, цифровізація, електронний бізнес, цифрова економіка.

ANNOTATION

Semeniuk S.S. The current state and prospects for the development of electronic commerce in the era of digitalization. – Manuscript.

Qualifying master's thesis for obtaining a master's degree in the specialty 051 «Economics». – Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2023.

The qualifying master's thesis reveals the theoretical foundations and essence of e-commerce; types of e-commerce are considered. The advantages and disadvantages of electronic commerce are studied. An analysis of development prospects in the era of digitalization was carried out. A comparative analysis of the state of e-business in Ukraine and the leading countries of the world was carried out. Considered well-known business models, examples of successful e-retailers of Ukraine.

Keywords: e-commerce, digitalization, e-business, digital economy.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	Екземпляр № 1	Арк 44 / 42

Додаток В

Зразок змісту кваліфікаційної магістерської роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємства.....	6
1.2. Фактори впливу та політика управління конкурентоспроможністю підприємства.....	14
1.3. Методичні аспекти аналізу конкурентоспроможності підприємства.....	24
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. ПРИКЛАДНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»	33
2.1. Організаційно-правова характеристика АТ «Житомирський маслозавод».....	33
2.2. Аналіз тенденцій розвитку галузі функціонування підприємства.....	40
2.3. Діагностика фінансово-економічної діяльності АТ «Житомирський маслозавод».....	48
2.4. Аналіз рівня конкурентоспроможності підприємства.....	60
Висновки до розділу 2.....	65
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»	66
3.1. Обґрунтування використання методів стратегічного аналізу для оцінювання та підвищення конкурентоспроможності АТ «Житомирський маслозавод».....	66
3.2. Напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства.....	75
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів в умовах АТ «Житомирський маслозавод».....	80
Висновки до розділу 3.....	84

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 44 / 43</i>

ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	97

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.2/ М/ОК14-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 44 / 44</i>

Навчальне видання

ОБІХОД Світлана Вікторівна
ТКАЧУК Вячеслав Олександрович

**Методичні рекомендації
до виконання і захисту кваліфікаційної
магістерської роботи**

Електронне видання

Державний університет «Житомирська політехніка»
10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103